

Utbildningsdepartementet

Remissvar: Uppdrag att ta fram en ny modell för beräkning av ränta på studielån

För att Sverige ska kunna behålla sin ställning som kunskapsnation är det helt avgörande att det är förmåga att tillgodose sig studier snarare än plånboken som avgör tillgängligheten till högre utbildning. Att i ett läge med stigande räntor, ökande priser och sjunkande reallöner införa en straffavgift på studier för de som gör rätt för sig och återbetalar sina lån är orimligt. Saco studentråd anser att den föreslagna räntehöjningen är omotiverad, potentiellt kostsam och ligger fel i tiden. Studentrådet avstyrker förslaget om ny räntemodell för studielånen.

Att höja studielånsräntan för att täcka kreditförluster innebär i praktiken att de personer som väljer att betala tillbaka sina studielån betalar för dem som inte betalar tillbaka. Om en delambition för studielånet är att gagna samhället genom utbildning är det rimligt att samhället gemensamt delar på kostnaderna för de som inte betalar tillbaka sina lån. Den som gynnar samhället genom att utbilda sig och senare betalar tillbaka sina studieskulder bör rimligtvis inte betala tillbaka mer än kostnaden för det egna lånet.

Vidare finns en oro för vad en höjd ränta kan innebära för rekryteringen till högre utbildning. CSN har i sitt uppdrag inte genomfört en studie på vilken effekt räntehöjningen kan ha, men hänvisar till tidigare studier i sin rapport. I en studie från 2010 angav 14 procent av tillfrågade studerande att räntesättningen underlättade deras studier och 1 procent att räntesättningen var avgörande. 1 procent av Sveriges högskolestuderande år 2022 motsvarar drygt 4 000 blivande akademiker. Av dessa går många redan på program som är inkomstmässiga förlustaffärer. Så långt det är möjligt ska rekryteringen till högre utbildning ske utifrån individens förmåga att tillgodose sig studierna. För den procenten som räntenivån är avgörande för utgör en räntehöjning ett direkt hinder för studier. Om dessa personer väljer att avstå studier kan det på sikt innebära en högre kostnad än vad räntehöjningen tar in, genom minskad produktivitet och minskade skatteintäkter.

Den nya räntemodellen föreslås dessutom att införas i ett läge där räntan på studielånen ändå kommer att höjas. När övriga räntor i samhället stiger, så stiger även räntorna på studielånet. När inflationen nu är på de högsta nivåerna på närmare 30 år, när levnadsomkostnaderna ökar i högre takt än

inkomsterna är det helt fel för regeringen att aktivt bidra till att öka en stor del av befolkningens fasta utgifter.

Slutligen anser Saco studentråd att regeringens motivation till räntehöjningen är bristfällig. Omställningsstudiestödet är en bra reform som arbetsmarknadens parter har förhandlat fram. Ingenstans i överenskommelsen nämns en räntehöjning på studielånsräntan. Att relativt kapitalstarka yrkesverksamma möjligheter till omställning ska finansieras av relativt kapitalsvaga personer som väljer att studera som första steg i arbetslivet är inte rättvist och skickar en tydlig negativ signal om värdet av högre utbildning tidigt i livet.

Saco studentråd avstyrker förslaget om ny modell för beräkning av ränta på studielån.

Albert Ohlin

Ordförande Saco studentråd